

Høringskonsulentens ⁽¹⁾ endelige rapport
COMP/39.092 — Badeværelsesudstyr og -inventar
(2011/C 348/08)

Sagen drejer sig om et kartel mellem producenter af badeværelsesudstyr og -inventar, som har samordnet priser og rabatter i Østrig, Belgien, Frankrig, Tyskland, Italien og Nederlandene.

SAGSFORLØB

I forlængelse af Masco Corporations anmodning af 15. juli 2004 om bødefritagelse i henhold til samarbejdsmeddelelsen fra 2002, foretog Kommissionen kontrolundersøgelser i flere virksomheder og sammenslutninger inden for fremstilling af badeværelsesudstyr og -inventar i fem lande, dvs. Østrig, Belgien, Tyskland, Italien og Nederlandene. Efter kontrolundersøgelserne indgav også virksomhederne Grohe, American Standard, Roca, Hansa og Dornbracht ansøgninger om bødefritagelse/bødenedsættelse. Den 2. marts 2005 indrømmede Kommissionen Masco en betinget bødefritagelse.

SKRIFTLIG PROCEDURE

Klagepunktsmeddelelse

I forlængelse af ovennævnte ansøgninger om bødefritagelse/bødenedsættelse og den efterfølgende undersøgelse udsendte Kommissionen den 26. marts 2007 en klagepunktsmeddelelse til 79 juridiske personer, der tilhørte 19 koncerner ⁽²⁾. Kommissionen indtog indledningsvis det synspunkt, at adressaterne — i forskelligt omfang og i perioder af forskellig varighed — havde deltaget i en sammenhængende og vedvarende overtrædelse af artikel 101 i TEUF (tidligere EF-traktatens artikel 81) og EØS-aftalens artikel 53 på markedet for badeværelsesudstyr og -inventar ⁽³⁾ i seks medlemsstater ⁽⁴⁾. Ifølge klagepunktsmeddelelsen samordnede adressaterne regelmæssigt prisstigninger, indgik aftaler om prisfastsættelse og udvekslede følsomme forretningsoplysninger. Kommissionen meddelte, at den havde til hensigt at vedtage en overtrædelsesafgørelse og pålægge bøder i medfør af artikel 7 og 23 i forordning (EF) nr. 1/2003 ⁽⁵⁾.

Aktindsigt

Parterne fik aktindsigt via en dvd. Der var i Kommissionen adgang til de mundtlige erklæringer, der var fremsat i henhold til samarbejdsmeddelelsen. I forbindelse med aktindsigtsproceduren fik parterne ved tre lejligheder aktindsigt i oplysninger, der oprindeligt blev betragtet som ikke-tilgængelige, via supplerende dvd'er.

Forlængelse af fristen for besvarelse af klagepunktsmeddelelsen

Klagepunktsmeddelelsens adressater fik oprindeligt en frist på to måneder fra datoen for modtagelsen af dvd'en med Kommissionens akter til at fremsætte skriftlige bemærkninger til klagepunktsmeddelelsen. På grund af anmodninger fra flere parter, fremkomsten af nye oplysninger og en ferieperiode fik klagepunktsmeddelelsens adressater to gange den generelle frist forlænget med en måned. Undtagelsesvis var det GD for Konkurrence, der med høringskonsulentens opbakning forlængede de generelle frister. Desuden fik flere parter individuelt fristen yderligere forlænget af den daværende høringskonsulent på basis af motiverede og berettigede anmodninger. I almindelighed var parternes svarfrist ca. fire måneder. Alle parter afgav deres svar inden fristens udløb.

⁽¹⁾ I henhold til artikel 15 og 16 i Kommissionens afgørelse (2001/462/EF, EKSF) af 23. maj 2001 om høringskonsulentens kompetenceområde under behandlingen af visse konkurrencesager (EFT L 162 af 19.6.2001, s. 21).

⁽²⁾ Masco, Sanitet, Grove, American Standard, Hans, [...], Villeroy&Boch, Duscholux, Duravit, Roca, Dornbracht, Kludi, Artweger, Rubinetteria Cisal, [...], Mamoli Rubinetteria, RAF Rubinetteria, Teorema Rubinetteria og Zuchetti Rubinetteria.

⁽³⁾ Markedet for badeværelsesudstyr omfatter tre produktgrupper: i) vandhaner og armaturer, ii) bruseafskærmninger og iii) sanitetsvarer.

⁽⁴⁾ Østrig, Belgien, Frankrig, Tyskland, Italien og Nederlandene.

⁽⁵⁾ Rådets forordning (EF) nr. 1/2003 om gennemførelse af konkurrencereglerne i traktatens artikel 81 og 82 (EFT L 1 af 4.1.2003, s. 1).

MUNDTLIG PROCEDURE**Mundtlig høring**

Alle koncerner med undtagelse af RAF Rubinetteria SpA benyttede deres ret til en mundtlig høring, som fandt sted 12.-14. november 2007 ⁽¹⁾.

Sagsfremstillingsmeddelelsen

Sagsfremstillingen blev tilsendt alle parter den 9. juli 2009. I meddelelsen henledte Kommissionen opmærksomheden på visse bevisdokumenter, som ikke var blevet specifikt omtalt i eller havde dannet grundlag for klagepunktsmeddelelsen, men som Kommissionen alligevel agtede at anvende i den endelige afgørelse. Parterne blev samtidig oplyst om, hvilke konklusioner der kunne drages af de pågældende bevisdokumenter til støtte for de klagepunkter, som allerede var fremført i klagepunktsmeddelelsen. Ganske vist byggede klagepunktsmeddelelsen ikke på de specifikke bevisdokumenter, men disse udgjorde en del af de sagsakter, der var blevet givet aktindsigt i. Parternes svarfrist var tre uger.

Efter høringen af det rådgivende udvalg anmodede en af parterne om endnu en mundtlig høring, angiveligt pga. en urimeligt lang sagsbehandlingstid.

UDKAST TIL AFGØRELSE

I forlængelse af parternes skriftlige og mundtlige indlæg fastholdt Kommissionen klagepunkterne mod 63 juridiske personer, der tilhører 17 koncerner, mens den ikke går videre med klagepunkterne mod to virksomheder ⁽²⁾. For så vidt angår de virksomheder, som figurerer i udkastet til afgørelsen, er overtrædelsens varighed er afkortet betydeligt for de fleste landes vedkommende, og den samlede varighed er afkortet fra knap 19 år til ca. 12 år.

Hertil kommer, at omfanget af flere parters deltagelse er blevet indskrænket i forhold til klagepunktsmeddelelsen. Særlig holdes kun otte virksomheder ansvarlige for at have deltaget i en sammenhængende og vedvarende overtrædelse, der omfatter samtlige produktgrupper i hele det geografiske område (Østrig, Belgien, Frankrig, Tyskland, Italien og Nederlandene). De resterende virksomheder holdes kun ansvarlige for at have deltaget i en sammenhængende og vedvarende overtrædelse i de lande, hvor deres faktiske deltagelse i kartellet kunne godtgøres, eftersom bevismaterialet ikke er tilstrækkeligt til uomtvisteligt at godtgøre, at de pågældende virksomheder havde — eller burde have haft — kendskab til, præcist hvilket geografisk område kartelaftalerne dækkede. Særlig holdes fem italienske producenter kun ansvarlige for ulovlige kontakter vedrørende vandhaner og armaturer samt sanitetsvarer, eftersom de pågældende udelukkende havde kendskab til kartelaftaler og indgik sådanne i Italien, hvor den ulovlige aftale ikke omfattede bruseafskærmninger. De øvrige virksomheder holdes dog ansvarlige for at have deltaget i en sammenhængende og vedvarende overtrædelse inden for alle tre produktgrupper, eftersom de, skønt de ikke opererede på andre produktmarkeder, havde — eller burde have haft — kendskab til, hvilke produktgrupper der var genstand for de konkurrencebegrænsende aftaler. Imidlertid vil der ved udregning af bødens størrelse kun blive taget hensyn til det faktiske salg på de markeder, hvor de pågældende opererede. Desuden hedder det i afgørelsen, at et bødeforlæg vil være forældet med hensyn til Nederlandene.

Hvad angår sagsbehandlingens varighed minder jeg om, at artikel 41 i chartret om grundlæggende rettigheder fastslår, at enhver har ret til at få sin sag behandlet inden for en rimelig frist af Unionens institutioner og organer. Samlet set har sagsbehandlingen strakt sig over ca. fem år og seks måneder, og der er forløbet tre år fra fremsendelsen af klagepunktsmeddelelsen og ca. 31 måneder siden den mundtlige høring. Det

⁽¹⁾ Skønt alle koncerner med undtagelse af RAF Rubinetteria var repræsenteret ved høringen, deltog visse juridiske personer, der tilhørte virksomhederne American Standard, Duscholux og Sanitec ikke individuelt. Det drejer sig om Trane Inc (tidligere American Standard Corporation), Duscholux AG, Allia SA/SAS, produits Céramiques de Touraine SA, Keramag Keramische Werke A.G., Keramag Vertriebsges. m.b.H., Keramag Belgium N.V. (SA), Keramag Netherlands B.V., Koralle Sanitärprodukte GmbH, Koninklijke Sphinx B.V., Sphinx Bathrooms Belgium N.V. (SA) og Pozzi-Ginori SpA.

⁽²⁾ [...]

forekommer mig, at fasen efter den mundtlige høring trak meget længe ud, til trods for at Kommissionen i denne fase udsendte sagsfremstillingen, som parterne havde mulighed for at afgive svar på, ligesom den undersøgte og vurderede flere påstande om manglende betalingsevne. Under alle omstændigheder er det ikke nødvendigt at afgøre, om Kommissions tidsforbrug frem til den aktuelle afgørelse indebærer et brud på princippet om sagsbehandling inden for en rimelig frist, eftersom intet tyder på, at sagsbehandlingstiden er gået ud over udøvelsen af kontradiktionsretten ⁽¹⁾.

Efter min mening vedrører udkastet til afgørelsen kun klagepunkter, i forbindelse med hvilke parterne har haft mulighed for at tilkendegive deres egne synspunkter.

Jeg finder, at alle parters ret til at blive hørt er blevet respekteret i denne sag.

Bruxelles, den 21. juni 2010.

Michael ALBERS

⁽¹⁾ Jf. Domstolens Dom (Første Afdeling) af 21. september 2006, sag C-105/04 P, præmis 35 ff., *Nederlandse Federatieve Vereniging voor de Groothandel op Elektrotechnisch Gebied*.